

DANYI ZOLTÁN

A rózsákról

(RÉSZLET)

Hogy a feleségem nagyapja megjárta a német gyűjtőtáborokat, azt csak később tudtam meg egyik ismerősümtől, ugyanattól a közös ismerősümtől egyébként, aki egy csillagtalan nyári éjszakán bemutatott minket egymásnak.

A feleségem addigra már elköltözött Palicsról, így semmi okom nem volt, hogy Palicsra járjak, mégis eljártam még egy ideig, és útközben néha megálltam Szabadkán is, mert nem tudtam otthon maradni, valahova mennem kellett, és hova mentem volna, ha nem Palicsra vagy Szabadkára.

Egyik ilyen alkalommal, mikor a városháza és a vasútállomás között járkáltam, az említett ismerősünkbe botlottam, aki felhívott magához egy teára, mert a közelben lakott, a városházával szemben, egy meglehetősen ízléstelen tömbházban, és miközben a teát főzte a kicsi konyhában, egyszer csak a feleségem családjáról kezdett beszélni.

Már nem tudom, hogyan jutottunk el ehhez a témához, talán mondani akart valami vigasztalót, mert látta rajtam, hogy milyen pocskékul vagyok, vagy az is lehet, hogy nemcsak látta, hanem mondtam is neki, hogy nyomorultul érzem magam, hogy nem értem, mi történt, hogy nem értem, mi volt ez az egész, és valószínűtlennek tűnik az is, hogy egyszer és mindenkorra véget ért, igen, ilyeneket mondhattam neki, talán ezért kezdett a feleségem családjáról beszélni, és így jutottunk el aztán a német gyűjtőtáborokig.

A feleségem nagyapja azok közé tartozott, akik visszajöttek, mondta, nagyon kevesen jöttek vissza a szabadkaiak közül, de a feleségem nagyapja közéjük tartozott.

Lehet, hogy csak azért jöhetett vissza, mert mikor elvitték, akkor orvostanhallgató volt, és a németek valószínűleg segédorvosként használták a táborban, mondta, ami megint csak feltételezés volt persze, de mikor ez az ismerősünk a gyűjtőtáborokról kezdett beszélni, akkor nekem rögtön eszembe jutott a logaritmustáblázat, melyet a palicsi házban találtam, mert sok könyv volt, rengeteg könyv volt abban a házban, és amíg a feleségem aludt, addig ezeket a könyveket nézegettem.

A feleségem sokáig aludt, rengeteget tudott aludni, néha tízig, néha tizenegyig aludt, és amíg aludt, addig a régi könyveket olvastam, és egyik reggelen kezembe akadt ez a német logaritmustáblázat a második világháború idejéből, és mivel korábban, a háború előtt, mármint úgy értem, hogy a mi háborúnk előtt még szerettem a matematikát, ezért belelapoztam ebbe a régi logaritmustáblázatba, és ami azt

illeti, középiskolás koromban még matematikaversenyekre is jártam, most viszont, miközben a könyvespolc előtt álltam, és a gót betűkkel írt logaritmustáblázatot lapozgattam, alig emlékeztem valamire az egészsből, már azt se tudtam volna megmondani, hogyan kell ezeket a táblázatokot használni, hogyan kell velük számolni, pedig ugyanolyanok voltak, mint a mi táblázataink, lényegében ugyanezek a táblázatok voltak a mi könyvünkben is, és így majdnem olyan érzésem volt, mintha a saját logaritmustáblázatomat lapozgatnám, de semmit nem értettem belőle, csak forgattam a lapokat, egyre csak lapoztam előre és hátra, mint ahogy a professzor szokott lapozni a füzetében, és akkor az egyik oldalon, egészen bent, középen, ahol a két lap összetalálkozik egy árokszerű mélyedésben, egy halvány ceruzajegyzetet vettem észre, mindössze néhány szó volt, magyarul írták, és elég halványan írták, nyomtatott kisbetűkkel, de ki lehetett olvasni minden szót, és mikor tovább lapoztam, öt vagy hat oldal után megint találtam néhány szót, ezeket is a könyv közepén, ahol a lapok egymás felé domborulnak, de most a másik oldalon, balról, és valamivel lejjebb, a táblázat sarka mellett, addig a fotelnek dőlve álltam, és állva nézegettem a könyvet, most viszont leültem, és elejétől végig átlapoztam ezt a gót betűkkel írt, régi logaritmustáblázatot, miközben a feleségem hanyatt fekvé aludt mellettem, és minden belégzés végén halkán horkantott egy rövidet.

Lehet, hogy ez mégse valamelyik reggelen volt, hanem inkább délután, valamelyik szeretkezésünk után, a feleségem ugyanis rendszerint elaludt szeretkezés után, ilyenkor egy ideig mellette maradtam, néha én is elszundítottam, de mindig csak rövid időre szundítottam el, aztán felkeltem, lezuhanyoztam, és a könyveket nézegettem, mert sok könyv volt, rengeteg könyv volt abban a házban a magas polcokon, és valamilyen furcsa szaguk volt, nemcsak régi szaguk, nemcsak a régi könyvekre jellemző porszaguk, hanem valamilyen maró, kaparó szaguk, és ezt a logaritmustáblázaton is éreztem, ezért távolabb tartottam magamtól, miközben a lapjait forgattam, és az üzenet folytatását kerestem, mert ez egy üzenet volt, végül sikerült a lapok hajlatába vagy a táblázatok közé rejtett szavakat összeolvasnom, és egy üzenet jött ki, valaki azt üzenté valakinek, hogy életben van, hogy a körülményekhez képest jól van, és ma már bánom, hogy nem másoltam ki magamnak az üzenetet egy papírra, és nem tudom pontosan idézni, mert inkább csak a betűkre emlékszek, a halvány betűkre és az írás bizonytalan vonalvezetésére, pedig tudtam, pontosan tudtam, mikor a különböző helyeken elrejtett szavakat összeolvastam, hogy csakis egy gyűjtőtáborból küldhették az üzenetet, és lehet, hogy akinek küldték, ahhoz el se jutott, mert időközben talán őt is elvitték, gondoltam, habár fogalmam se volt, hogy ki üzent ilyen módon, és vajon kinek szólhatott az üzenet, ezért arra gondoltam, hogy meg fogom kérdezni a feleségemet, ha felébred, de aztán megjelent a fejemben a szabály, hogy ha nem akarom, hogy bajok legyenek, akkor semmit nem kérdezhetek tőle, úgyhogy a logaritmustáblázatot visszaraktam a helyére, és többé nem foglalkoztam vele, hamarosan elfelejtettem, de mikor a közös ismerősünk a gyűjtőtáborokról kezdett beszélni, akkor rögtön eszembe jutott ez a gót betűkkel

írt, hamuszürke fedelű könyv, jóllehet a feleségem addigra már messze járt, valahol Franciaországban, Lille vagy Lyon közelében, ahol a szülei éltek.

Ezt is a közös ismerősünktől tudtam meg, mivel köztem és a feleségem között minden kapcsolat megszakadt, mikor a franciákhoz költözött.

Illetve a kapcsolat már előbb megszakadt köztünk, néhány nappal a harmadik műtét után szakadt meg, mikor a feleségem azt mondta, hogy ne menjek többé hozzá, hogy ne keressenem többé.

Azaz nem úgy mondta, hogy ne keressenem többé, hanem úgy, hogy ne keressenem többet, hogy ne is írjak neki többet, mert elege van abból, hogy mindig ilyen hülyéssel hozza össze az élet, és utána azzal folytatta, hogy kész, vége, elmegy innen, elmegy ebből a házból végleg, mert igaza volt az anyjának, ebben a házban nem lehet megmaradni, itt még mindig hullaszag van, és igaza volt az apjának is, mondta, mert az apja előre figyelmeztette, hogy ebben az országban nem lehet megmaradni, ez az ország még mindig bűzlik a halottaktól, és neki hányingere van, mondta, görcsös hányingere van ettől az egészszől, mert ő még fiatal, és ő még élni akar, és ő még gyereket is akar, mert neki gyerek kell, mondta, de ő képtelen gyereket szülni ebben a hullaszagban, és hogy ha gyereket szül, akkor a gyerekének normális életet akar, de ebben az országban nem lehet normális élete soha, ebben az országban még normális férjet se találna, mondta, Szerbiában mindenki bolond, és mindenkinek tele van a feje halottakkal, úgyhogy elege van, mondta, elege van az egészszől, elmegy innen, most már végleg elmegy, mondta, és aztán megkért, hogy ne keressenem, ne hívjam, ne is üzenjek neki többet, illetve nem kérés volt ez, hanem utasítás, parancs vagy még inkább rendelet, igen, a feleségem elrendelte, hogy kopjak le, szívdjadjak fel, pusztuljak az életéből, én pedig nem tudtam, hogy mit mondhatnék, nem tudtam, hogy mit kellene válaszolnom erre, mert ez már télen volt, január közepén, néhány nappal a harmadik műtét után, és erre a harmadik műtétre feltehetően azért volt szükség, mert a professzor hibázott, a második műtét során elkövetett egy műhibát, melynek következtében a péniszem kilyukadt, és mikor hugyoztam, akkor nemcsak a húgycsőnyíláson, hanem ezen a másik lyukon is jött a vizelet, attól kezdve tehát két nyíláson át hugyoztam, és mivel a második sugár időnként kettévált, ezért néha két nyíláson át egyszerre három irányba hugyoztam, vagyis a farkam körülbelül olyan volt, mint a furulya, és ezért kellett megműteni újra, de jól bírtam, a harmadik műtétig egészen jól bírtam mindent, mert azon a nyáron végig a rózsákkal dolgoztam, és mintha a rózsák közt tényleg megerősödtem volna, még csodálkoztam is rajta, hogy milyen jól bírom ezt az egészszet, pedig már a második műtét is meg kellett volna, hogy viseljen, egy ilyen műtét minden normális embert megviselt volna, úgyhogy az is lehet, hogy igazat kell adnom a feleségemnek, aki szerint őt mindig ilyen hülyéssel hozza össze az élet, mert engem nem viselt meg, tényleg nem viselt meg különösebben, mikor november közepén a katétert kivették, és aztán két nyíláson át hugyoztam három különböző irányba, hanem csak január közepén, a harmadik műtét után következett az összeomlás, ha összeomlásnak le-

het nevezni azt, mikor valaminek a végéhez érsz, és úgy érzed, hogy többé már semmi nem lesz olyan, mint amilyen addig se volt persze, de most a lehetősége is elveszett annak, hogy egyszer még olyan legyen, amilyennek mindig is szeretted volna.

Ebben a pillanatban tehát nem az dőlt össze bennem, ami addig se működött rendesen, hanem annak a lehetősége rombolódott le, hogy a dolgok rendbe jöhetnek, hogy még a helyükre kerülhetnek valahogy.

Ez a harmadik műtét ugyanis abból állt, hogy a professzor az említett nyílást még jobban kinyitotta, kitágította, kivájta, mint ahogy apám szokott utat vájni a víznek ásóval, ha összegyűlik a földeken nagy esők idején, tavasszal, és nem tud lefolyni magától, ezért utat kell vájni neki az ásóval, és utána már csak az új helyen, ezen a kivájt, kiszélesített nyíláson jött a vizelet, mikor hugyoztam, addigra ugyanis az eredeti húgycsőnyílásom elzáródott, összenőtt, mintha soha nem létezett volna, és attól kezdve le kellett ülnöm, mikor vizeltem, le kellett ülnöm vagy le kellett guggolnom, mint ahogy a nőknek, ha nem akartam összehugyozni magam.

Ekkor mondta, ezekben a napokban rendelte el a feleségem, hogy kopjak le, hogy tűnjek el, hogy szívódjak fel az életéből, mert kezd már elege lenni abból, hogy mindig ilyen hülyéssel hozza össze az élet, és aztán két hónap múlva elhúzott innen, végleg visszament a franciákhoz, valahova Lille vagy Lyon közelébe, de az is lehet, hogy egy másik L betűs város közelébe, már nem emlékszek pontosan, hogy mit mondott a közös ismerősünk, mikor április végén összefutottunk Szabadkán, és felhívott magához egy teára, én pedig elfogadtam a meghívást, egyrészt, mert sok teát kellett innom, másrészt akkoriban még jó volt olyanokkal találkoznom, akik mindkettőnket ismertek, úgy éreztem, hogy amíg valamelyik közös ismerősünkkel beszélek, addig ő is velünk van, a feleségem, aki persze nem volt, és feltehetően már soha nem is lesz a feleségem, de én továbbra is annak neveztem, a feleségemnek, illetve most már a volt feleségemnek kellett, hogy nevezem.

A háború után mentek ki, folytatta az ismerősünk, a család a háború után ment ki Franciaországba, mondta, majd ivott egy korty teát, én pedig kihasználtam a gondolatnyi szünetet, és sietve megkérdeztem tőle, hogy ez pontosan mikor volt, hogy pontosan melyik évben mentek ki a franciákhoz, mivel tudni szerettem volna, hogy mikor ért véget, hogy ő mikortól számítja a háború végét, és miután a csészét visszarakta az asztalra, akkor azt válaszolta, hogy a bombázások után mentek el, egészen addig itthon voltak, a háború alatt végig itthon voltak, de a bombázások után úgy döntöttek, hogy elköltöznek innen, a következő évben pedig eladták a szabadkai házukat, és kimentek Franciaországba, a feleségem apjának ugyanis Lille vagy Lyon közelében élt a legjobb barátja, aki évek óta hívta őket, a háború első percétől fogva győzködte őket, hogy hagyjanak itt mindent, és menjenek Franciaországba, de ők nem mentek, valamiért nem tudtak vagy nem akartak elmenni, végig itthon maradtak a háború alatt, de a bombázások után a helyzet megváltozott, és akkor már el akartak menni, úgyhogy eladták a házukat, eladták a bútorikat és a

gyümölcsöskertjüket és az autójukat, egyedül a palicsi nyaralót tartották meg, mondta, habár ő nem nyaralónak nevezte, hanem vikendháznak, pontosabban vikendicának, mert ez az ismerősünk félig szerb volt, félig magyar, és ha magyarul beszélt, akkor szerb szavakat is használt, ha pedig szerbül beszélt, akkor időnként magyar szavakat is kevert a szövegébe, minden mást eladtak, monda, egyedül a vikendicájukat hagyták meg, és aztán kimentek Lille vagy Lyon közelébe.

Az első években még gyakran hazajöttek, néhány évig minden nyáron, minden húsvétkor és minden karácsonykor hazajöttek, ilyenkor a vikendicában töltöttek néhány hetet, de ezek a hazalátogatások egyre ritkultak, egyre rövidebbek lettek, majd a nyári látogatás kimaradt, és egy ideig csak húsvétkor és karácsonykor jöttek, végül a húsvét is elmaradt, és a következő évben már karácsonykor se jelentek meg.

Ettől kezdve a palicsi ház évekig üresen állt, mondta, habár időnként küldtek neki pénzt, hogy nyírassa le a fűvet, hogy vágassa le a sövényt, hogy hozassa rendbe a kerítést, de a házban senki nem járt, évekig ki se nyitották, a kerti ajtók és a tóra néző ablakok, melyeket a délutáni napfény telibe talált, megvetemedtek, a széles ablaküvegek elkoszolódtak, elszürkültek, de a feleségemnek aztán valami hiányozni kezdett, vagy legalábbis úgy képzelte, hogy valami hiányzik neki a franciáknál, mert néhány évvel később mégis hazajött, és mestereket hívott, hogy a házat rendbe tegyék, és ezek a mesterek az ajtókat és az ablakokat megjavították, a bútorokat és a szőnyegetek kitisztították, a falakat kívül és belül átfestették, szép lassan az egész házat helyrefofozták, mesélte ez az ismerősünk, miközben fekete teát ittunk a városházára néző lakásában, és az igazság az, hogy a fekete teát nem annyira kedvelem, de most mégis jó volt fekete teát inni ezzel a közös ismerősünkkel, mert ahogy említettem, abban az időben még jó volt olyanokkal találkozni, akik mindkettőnket ismertek, habár ez is megváltozott később, és utána már kerültem a közös ismerősöket, de azokban a hetekben, azon a szürke, csapadékos tavaszon még más volt a helyzet, és miközben az ismerősünk a vikendicáról beszélt, arra gondoltam, hogy éppen azon a nyáron mutatott be neki, mikor a feleségem hazajött, hogy a palicsi vikendházat rendbe tegye, és akkor megint eszembe jutott, hogy tulajdonképpen kétszer mutattak be minket, a feleségem legalábbis azt állította, hogy kétszer mutattak be minket egymásnak, de én az elsőre nem emlékeztem, hiába mondta el a feleségem többször, hogy mikor és hogyan történt, az első bemutatkozás nem maradt meg, elfelejtettem, és ha valamin összevesztünk, akkor a feleségem mindig a fejemhez vágta, egyszer se mulasztotta el a fejemhez vágni, hogy mekkora barom vagyok, mekkora tapló, még azt is elfelejtettem, hogy egyszer már bemutatottak minket, de mit tehettem volna, ha tényleg nem emlékeztem rá, az első találkozásunkat nyom nélkül elfelejtettem, és csak a másodikat jegyeztem meg, van ilyen, néha megesik az emberrel, hogy valami fontosat csak másodjára jegyez meg, és ez a második bemutatkozás, úgy emlékszek, hogy nyár végén volt, de az is lehet, hogy ősz elején, egy csillagtalan, sötét szeptemberi estén, és mikor megismertem, akkor nem láttam szépnak, mégis vonzott, valamiért nagyon vonzónak találtam őt, és ez a vonzalom a

kapcsolatunk vagy a viszonyunk ideje alatt egyre csak nőtt, a tetőpontját pedig az első műtét után, az első műtét utáni hetekben érte el, egész pontosan azon a héten, mikor a szabály az volt, hogy senkivel nem szabad beszélnem, és miközben az angol fekete teát ittam a közös ismerősünkkel, megint eszembe jutott ez a hét, mikor nem volt szabad beszélnem, és akkor arra gondoltam, hogy egy év, hogy azóta még egy év se telt el, mégis mennyire más lett minden.

Az ismerősünk közben már arról beszélt, hogy úgy látszik, a feleségem mégse találta meg, amit keresett, vagy amiről úgy képzelte, hogy hiányzik neki, mert most visszament a franciákhoz, és nagyon úgy néz ki, hogy ezúttal végleg visszament, mondta, képzeljem el, hogy már a vikendicát is árulják, úgyhogy ezt is tőle tudtam meg, hogy a palicsi ház eladó lett, habár azok után, amiket a feleségem mesélt erről a házról, nem nagyon lepődtem meg azon, hogy eladják, és persze jobb lett volna, ha valami másra gondolok, de ettől kezdve nem tudtam másra gondolni, csak a feleségem palicsi házára, és arra az estére, mikor álló farokkal álltam a ház előtt, és vártam, hogy meglássam őt.

Mert azon a héten, azon a bizonyos héten, mikor nem volt szabad senkivel se beszélnem, mégis elmentem végül Palicsra egyik estén.

A kocsit távolabb parkoltam le, és gyalog mentem el a házig, aztán csak álltam előtte, pontosabban a férfistrandon álltam a sötétben, és vártam, hogy meglássam a feleségemet.

Nem bírtam kivárni, el kellett mennem Palicsra ezen az estén, hogy legalább a közelében legyek, vadálás és gazolás után tehát kocsiba ültem, és a földünkről egyenesen Palicsra mentem, aztán csak álltam a férfistrandon a sötétben, és a széles ablakokat néztem, hátha meglátom őt.

A tó túlsó partján zene szólt, egymás után jöttek az olasz számok valahonnan a női strand felől.

Időnként közelebb merészkedtem a házhoz, hogy a kerti kapuból is benézzek, de hiába mentem közelebb, mivel a villany csak fönt, a bal oldali hálósobában égett, és a férfistrandról jobban be lehetett látni ebbe a szobába, mint a kapuból nézve, ahonnan csak a mennyezetet láthattam, a mennyezet egy keskeny sávját, míg viszont a partról nézve a szekrény teteje is látszott, meg a gazdagon díszített, mindenféle fityegőkkel teleaggatott csillár, de nem ez világított, a feleségem nem használta ezt a csillárt, mindig csak az állólámpát kapcsolta fel, melynek csíkos búrája volt, a hálósobája mindig sárga fényben úszott a sáfránysárga és narancssárga csíkoktól.

Inkább a parton álltam tehát, onnan néztem a feleségem ablakát, és jó lett volna bemenni, jó lett volna szó nélkül lefeküdni vele, de ha bemegyek hozzá, gondoltam, akkor valamit mondanom is kellene, mert legutóbb szó nélkül mentem el, habár a pénzt ott hagytam, ahol szoktam, de utána szó nélkül leléptem, úgyhogy ha bemegyek, akkor valamit mondanom is kellene, ezzel viszont megszegném a szabályt, ami nem biztos, hogy ebben a helyzetben előnyös lenne, gondoltam, ezért jobbnak láttam, ha nem megyek be, inkább csak álltam a ház előtt, és néztem a széles abla-

kokat, mert ha nem akarok rábaszni, akkor be kell tartanom a szabályokat, gondoltam, és most a szabály az volt, hogy nem beszélhetek, hogy egy hétig nem mondhatok senkinek egy szót se, úgyhogy csak álltam a férfistrandon a sötétben, közben a női strand irányából egyre jöttek a Ramazottik és a Zuccherók, a farkam pedig már majdnem olyan kemény volt, mint régen.

Nem tudom, hogy mit kellene még elmondani erről, nem tudom, hogy mit kell vagy mit lehet elmondani ebben a beszámolóban, ebben a jelentésben, ebben az összegzésben, vagy minek nevezzem, számadásnak, esetleg gyónásnak, de ha gyónás, akkor büntetés is egyben, a magam büntetése, mert akár beszámoló, akár jelentés, akár végső összegzés, most még egyszer át kell élnem az egészet, még egyszer át kell élnem azt is, ahogy álló fasszal állok a tóparton, az úgynevezett férfistrandon, melyből nem maradt más, csak a megroggyant csónakház és a feketére korhadt móló, de nem tudok bemenni a feleségemhez, hogy szótlánul lefeküdjek vele, és nem tudok hazamenni se, pedig fáradt vagyok, izzadt és piszkos, jó lenne hazamenni, jó lenne lezuhanyozni és aludni, érzem, hogy aludnom kellene, de érzem azt is, hogy hiába mennék haza, nem tudnék aludni, úgyhogy csak állok a férfistrandon, mint akit lecövekeltek, nézem a kerítés előtt a sötét orgonabokrokat, és nézem a sárga fényt, hogy milyen szépen megvilágítja a hálószoba mennyezetét, és miközben nézem, egyszer csak eszembe jut, amit a szomszéd rádiójában hallottam délután, munka közben, hogy a testünk nem egy világi test, és arra gondolok, hogy nem értem, még mindig nem értem.

Palicsról két úton lehetett hazamenni, az egyik Szabadkán és Csantavéren át vezetett, ez volt a hosszabb út, a másik Kanizsa felé ment, Kispiacon és Kishomokon át, ez volt a rövidebb, habár időben nagyjából egyforma volt a kettő, mert ha Szabadkán és Csantavéren át mentem, akkor több volt az egyenes útszakasz, ahol taposhattam a gázt rendesen, ha viszont a kispiai és a kishomoki tanyavilágon át, akkor az út erősen kanyargott, úgyhogy hiába volt rövidebb, erre lassabban kellett vezetnem, és már nem tudom, hogy milyen szabályok alapján választottam a két út között, de egyszer az egyiket mentem a feleségemhez, máskor a másikat, és olyan is volt, hogy az egyiket mentem, a másikon jöttem, odafelé a tornyosi úton mentem, visszafelé meg a kanizsai úton jöttem, vagy pedig fordítva.

Erre persze, hogy fordítva, a kispiai és a kishomoki tanyákon kapásból válaszolnák, hogy nyald a seggem ordítva.

Az igazat megvallva, azokban a hetekben annyira kívántam őt, hogy szívesen kinyaltam volna, minden nap többször is kinyaltam volna neki, habár nem mindig egyformán kívántam, ez a kívánás is hullámokban jött, és lehet, hogy egyszer majd összerakom, sorban egymás mellé illesztem a dolgokat, hátha akkor világosabb lesz, és könnyebben megértem, hogy mikor kívántam jobban, mikor kívántam kevésbé, és mikor nem kívántam őt, mert ilyen is volt, hogy nem kívántam, hogy egyáltalán nem kívántam, rá se tudtam nézni ilyenkor, és nem tudom, hogy ezek a hullámok mivel állhattak összefüggésben, de így volt, pontosan így történt, mint ahogy az is

kétségtelen tény, hogy a Palicsi-tó partján állva annyira kívántam őt azon az estén, hogy úgy hiszem, nem sok hiányzott ahhoz, hogy megőrüljek, mikor a következő pillanatban azt láttam, hogy a feleségem hálószobájában kialszik a fény, és rögtön utána felgyullad a másik szobában, a jobb oldali szobában, ahol dugni szoktunk.

Mindig abban csináltuk, a jobb oldali hálószobát másra nem használtuk, csak dugásra, és a szívem heves dobolásba kezdett, mikor arra gondoltam, hogy a feleségem csal, hogy valakivel lehet, hogy tényleg csal, és ha most bemennék, akkor megtudhatnám, hogy mi az igazság, gondoltam, és mint a háborodott, törni kezdtem a fejem, hogy milyen ürüggyel mehetnék be hozzá, és mit mondanék neki, ha csakugyan volna nála valaki, mert hogyha bemegyek, akkor valamit mondanom kell, gondoltam, pedig a szabály az volt, hogy nem beszélhetek, hogy egy hétig senkinek nem mondhatok egy kurva szót se, de ha most bemennék hozzá, akkor talán megtudnám végre, hogy van-e valakije, csakhogy ennek ára lenne, gondoltam, mert ehhez a szabályt meg kellene, hogy szegjem, ha pedig megszegem, akkor lehet, hogy bajok lesznek, és akkor lehet, hogy a dolgok rosszul alakulnak, még az is lehet, hogy a lehető legrosszabbul alakulnak, és akkor a farkamat is le kellene vágni, mint az ünneplő nadrágom szárát, melyet a rózsák megkarmoltak, gondoltam, és tovább vívódtam magamban, hogy mi legyen, bemenjek vagy ne menjek be, mert ha most bemegyek, akkor megtudhatnám végre, hogy mi az igazság, de könnyen lehet, hogy ezért túl nagy árat kellene fizetnem, vagyis a kérdés tulajdonképpen csak az, hogy melyik ér nekem többet, a farkam vagy a feleségem, gondoltam, és a villany még mindig csak a jobb oldali hálószobában égett, ahol a feleségemmel dugni szoktam, és akkor megfogtam, marokra fogtam a körülmetélt, felmeredő farkam, és elkezdtem húzogatni rajta az ujjaimat, mivel a bőrt már nem húzogathattam, és próbáltam arra gondolni, hogy a feleségem csinálja, hogy ő húzogatja az ujjait rajta, ezért a másik kezemmel csináltam, nem azzal, amelyikkel szoktam, így könnyebb volt elképzelni, hogy a feleségem csinálja, hogy ő húzogatja a finom ujjait rajta, és megpróbáltam elképzelni a körmöket is, melyeket a feleségem indigókékre vagy okkersárgára vagy vöröseslilára festett, de a legjobb mégis az volt, hogy a tóparton addigra bealkonyodott, már majdnem teljesen sötét volt, és ebben a sötétben nem láttam a foltokat, a farkam hegyén a halványlila foltokat, hanem csak annyit láttam, hogy a farkam milyen szép nagy, és aztán már csak a szobát néztem, a feleségem jobb oldali hálószobáját, és vártam, hátha megjelenik az ablakban, mert az lett volna a csúcs, ha megláttam volna őket, és miközben a farkamon a feleségem ujjait húzogattam, egyszer csak, hirtelen, váratlanul eszembe jutott a doktornő, akinél jelentkeznem kellett, mikor átküldtek az urológiára, merthogy eredetileg nála, ennél az ötbetűs doktornőnél kellett volna jelentkeznem, de hiába mondtam el magamban a nevét, hiába mondtam el százvalahányszor a vizsgálat előtti estén, végül mégse ő fogadott, hanem a professzor, a műtét utáni héten viszont, mikor a soromat vártam a rendelőben, hogy a kötést leszedjék, akkor meglátott ez a doktornő, és odajött hozzám, a homlokán és a halántékán zöld erek kanyarogtak, odajött hozzám, és bemutatko-

zott, vastag, húsos ajkai voltak, bemutatkozott, és azt mondta, hogy eredetileg ő kellett volna, hogy operáljon, az arca csontos volt, és a bőrén halvány szeplők szóródtak szét, de valami közbejött, mondta, és át kellett, hogy adjon a professzornak, és miközben beszélt, a szeplőket néztem, próbáltam ezekre a halvány szeplőkre szorítani a figyelmem, hogy ne a köpenyét nézzem, mert kicsi mellei voltak, hegyesen nyomták a fehér köpenyt, és éppen az ilyen melleket szerettem, de mégse mondhatom, hogy tetszett a doktornő, legfeljebb a mellei tetszettek, mert a feleségemnek ugyanilyen kicsi, hegyes mellei voltak, de próbáltam máshova nézni, a csontos arcára, az orra körüli szeplőkre, a halántékán kidomborodó zöldeskék erekre, melyek úgy kanyarogtak, mint fehér kövek közt a Neretva, a doktornő pedig arról beszélt, hogy aztán mégis bent volt a műtőben, mikor a professzor operált, és mekkora szerencse, hogy időben jelentkeztem, így legalább nem kellett csonkolni, mondta, elöttem egy idősebb férfit műtöttek, azt a műtétet ő végezte, de annak nem volt ilyen szerencséje, későn jött hozzájuk, úgyhogy csonkolni kellett, mondta, és mikor a Palicsi-tó partján állva eszembe jutott ez a beszélgetés, akkor abbahagytam a húzogatót, és elvettem onnan a kezem, mert a fejemben megjelent egy szabály, hogy amíg nem beszélhetek, addig nem nyúlhatok magamhoz se, ami tulajdonképpen egy kiegészítés volt, a hallgatásra vonatkozó szabály kiegészítése az önmegtartóztatásra vonatkozó szabállyal, és ettől egy pillanat alatt kijózanodtam, a befőttes üveg gumija tehát megint elszakadt, és a farkam összement, gyorsan lelohadt.

A levegő közben lehűlt, és a tó langyos vize párologni, én pedig fájni kezdtem, mivel csak egy fehér rövidujjú és egy rövid farmernadrág volt rajtam, az ünneplő farmernadrágom, melyet a rózsák megszagattak a múltkor, úgyhogy le kellett vágnom a szárát.

A női strand irányából még mindig olasz zene jött, és a következő szám közepén egy horkantásra emlékeztető hanggal felnevettem, mert ez a szám olyan volt, mint ha én küldtem volna a feleségemnek, *affacciati alla finestra, affacciati alla finestra*, ismételte egy fémes hang a tó túlsó oldalán, és aztán arra gondoltam, hogy a legjobb talán mégiscsak az volt, mikor még az olaszoknak dolgoztunk apámmal.

Mert nekik dolgoztunk a legtovább, az olaszok a háború alatt is ki tudták vinni Szerbiából a rózsát, egy ideig még legalábbis ki tudták vinni valahogy, pedig embargó volt, elvileg semmit nem lehetett kivinni az országból, de az olaszok megoldották, lehet, hogy lefizették a vámosokat, a szerbeket és a magyarokat is, vagy nem tudom, hogy kiket kellett lefizetniük, lehet, hogy a nemzetközi ellenőröket, mivel az embargó alatt nemzetközi ellenőrök is voltak a határon, de az is lehet, hogy az ellenőrök is olaszok voltak, és akkor a vevőink könnyen megegyeztek velük, nem tudom, mindenesetre az olaszoknak dolgoztunk a legtovább, és ezek voltak az utolsó évek, mikor még rendesen el tudtuk adni a rózsát.

Habár az olaszok is barmok voltak, mindig csak nőket akartak, mikor tárgyalni jöttek, pontosabban nem tárgyalni, hanem alkudni jöttek, minden nyáron eljöttek, hogy megnézzék a rózsát, és ilyenkor mindig lealkudtak valamennyit az árából, ne-

künk pedig engednünk kellett, mivel embargó volt, és csak az olaszok jöttek, úgy-hogy ha el akartuk adni a rózsát, akkor nekik kellett eladnunk őket, apám tehát minden nyáron engedett az árból, ezért mondom azt, hogy nem tárgyalások voltak ezek, nem igazi üzleti tárgyalások, mégis úgy tettünk, mintha tárgyalnánk velük, apám mondott egy árat, például rózsatövenként egy márkát, abban az időben német márkában számoltunk, és akkor egyikük, egy nagy fejű, dagadt olasz annyit válaszolt, hogy nyolcvan pfennig, mire apám csóválni kezdte a fejét, megfigyeltem, hogy minden évben ugyanúgy csóválta ilyenkor a fejét, és mosolyogni próbált, mintha jelezni, hogy értékeli a tréfát, és mintha egyúttal azt is jelezni kívánná, hogy az ajánlatot nem tekintheti másnak, mint tréfának, aztán mégis engedett az árból, rendben van, mondta, tekintettel a régi együttműködésre, amit nyugodtan nevezhetünk barátságnak is, legyen kilencven fening, mondta, apám így mondta, hogy fening, és akkor az olaszok kezdték ingatni a fejüket, most a másik szólalt meg, egy jó képű, egykor fekete hajú, de már erősen őszülő alak, aki engem Marcello Mastroiannira emlékeztetett, ezért annak ellenére is rokonszenvesnek találtam, hogy azt felelte apámnak, d'accordo, a régi barátságra való tekintettel legyen nyolcvankét pfennig, erre apám megint csóválni kezdte a fejét, majd pedig mondott egy másik összeget, és így tovább, egészen addig, amíg meg nem egyeztek nyolcvanhárom pfennigben.

Ezzel az alkudozással az olaszok rendszerint felkúrták az agyamat rendesen, mert ők nagy, fényes autókkal jöttek, néha ketten, néha hárman jöttek, időnként velük volt egy kapafogú, vézna alak is, de akár ketten, akár hárman jöttek, mindig marha nagy, fényes autókkal jöttek, és minden évben másikkal, néha Lanciával, néha Audival, néha BMW-vel, nekünk viszont mindig csak ugyanaz a Golfunk volt, és ez a Golf már abban az időben is elég öreg volt, az olaszok mégis olyan kíméletlenül alkudoztak, mintha az életük múlt volna rajta, mintha az életük azon a tíz vagy húsz feningen múlt volna.

Az úgynevezett üzleti tárgyalások után vacsorázni vittük őket, ezeket a vacsorákat mindig apám fizette, és az olaszok rengeteget ettek, csak néztem, hogy mennyi húst esznek, habár ezeken az úgynevezett üzleti vacsorákon én is sokat ettem, mert különben nem jártunk étterembe, csak ha az olaszok tárgyalni jöttek, úgyhogy ilyenkor jó sokat ettem, és utána csak ültem a helyemen, békésen iszogattam a sörmöt, de a vacsora után az olaszok nőt akartak, főleg a dagadt fejű, túlsúlyos olasz, aki kanccsal volt, és soha nem tudtam, hogy melyik szemébe nézzek, mikor a vacsora után mondogatni kezdte apámnak, hogy most pedig menjünk olyan helyre, ahol nőt kaphatnak, pontosabban nem apámnak, hanem nekem mondogatta, nekem ismételtette kitartóan, hogy mondjam meg, mondjam meg apámnak, hogy nőket akarnak, mivel én voltam a tolmács, apám azért vitt magával ezekre a találkozókra, hogy fordítsak nekik, abban az időben ugyanis érdekelni kezdett az olasz nyelv, aminek több oka volt, erre még lehet, hogy később visszatérek, de most elég annyit mondani, hogy a háború elején olaszul kezdtem tanulni, és az órákat apám fizette, azzal a

feltétellel, hogy ha jönnek az olaszok, akkor fordítok nekik, és ami azt illeti, a tanulás jól ment, úgy szívtam magamba az olasz szavakat, mint ahogy az olaszok szívták magukba a roston sült bordákat vagy a szalonnába tekert szűzerméket, és már az első évben sok mindent értettem abból, amit beszéltek, és mikor a dagadék olasz a vacsora után dűnnyögni kezdte, hogy donne, donne, akkor lefordítottam apámnak, hogy ezek mit akarnak, de apám a vállát vonogatta, mintha nem tudna vagy nem akarna segíteni ebben, csakhogy a dagadék nem adta fel, egyre türelmetlenebbül mondogatta, és közben apám vállát bökdöste, hogy donne, donne, ragazze, úgyhogy apám végül odament a pincérhez, és valamit súgott a fülébe, mire a pincér felírt néhány szót egy papírra, aztán apám visszajött, leült a helyére, és mikor a dagadék megint elkezdte, hogy donne, ragazze, fighe, akkor azt mondta, hogy jól van, elviszszük őket egy helyre, de mondjam meg nekik, hogy a nőket nem ő fizeti, és mikor lefordítottam, amit apám mondott, akkor az olaszok hangosan felnevettek, a dagadék hátradőlt a széken, a feszülő hasát fogta, és rázkódva nevetett, sí, sí, certo, mondta, nessun problema, aztán fizettünk, kimentünk, és beültünk a hatalmas BMW-be, melynek szép, fényes felnizei voltak, tizennyolc küllős felnizei, kétszer is megszámoltam, mielőtt beültem, majd pedig elindultunk Palicsra, apám ugyanis egy palicsi címet kapott a pincértől.

A kocsit a kancsal vezette, és ezen lehet, hogy jobban idegeskedtem volna, ha vacsora után nem iszok meg egy Grön Tuborgot, de akkoriban még szerettem a sört, úgyhogy viszonylag jól érzem magam, csak a hasamat feszítette a sok étel, amit magamba tömtem, ettől eltekintve viszont jól voltam, és apám mindig mondta, hogy merre menjünk, most jobbra forduljunk, most forduljunk balra, és csak most jut eszembe, hogy van egy harmadik út is Palicsra, aznap este ugyanis nem a tornyosi úton és nem a kispiai tanyavilágon át mentünk, hanem Horgoson keresztül, apám erre vezetett minket, és úgy emlékszek, hogy viszonylag gyorsan odaértünk, mert a dagadék nyomta a gázt rendesen, és ahol az út egyenes volt, száznolcvannal meghúzta, vagy hogy egészen pontos legyenek, száznolcvankettővel, ezt is megjegyeztem, mivel azelőtt még soha nem mentem ennyivel, habár utólag bevallhatom, hogy nem volt különösebben nagy élmény, a száznolcvankettő nem tűnt száznolcvankettőnek, inkább csak száznak, legfeljebb százhusznak tűnt ebben a marha nagy BMW-ben, mégis jó volt elmondani másnap a barátaimnak, mert akkoriban még voltak barátaim, és nekik úgy meséltem persze, hogy Kanizsa és Horgos között százkilencvennel hasítottunk, a nőkről viszont hallgattam, a palicsi nőkről egy szót se szóltam, erről ugyanis nem volt mit mondanom, én végig a kocsiban maradtam apámmal, csak az olaszok mentek be a házba, és most a nevük is eszembe jutott, a dagadékot Dariónak, a jóképűt Angelónak hívták, a ház pedig tulajdonképpen egy régi villa volt, egy csúcstornyos, régi palicsi villa, mely ugyanabban az időben épülhetett, amikor a női strand szép és összetett épületegyüttese, mivel a homlokzata tele volt faragásokkal és virágokkal, tele volt kék és sárga virágok festett füzereivel, és ha jól emlékszek, akkor ez a villa Palics központjában volt, abban az utcában, mely a piac-

térről vezet a tópartra, de lehet, hogy egy másik utcában volt, az egészből inkább csak a fák maradtak meg, aznap este ugyanis annyit ettem, hogy a hasam még mindig feszült, tapogatnom, nyomkodnom, simogatnom kellett, és mikor az olaszok bementek, akkor hátradőltem a kényelmes bőrülésemre, és a lehajtott ablakon át a fákat néztem, a magas palicsi fákat, a hegyük lassan mozgott a szélben, és lehet, hogy elszunnyadtam egy időre, mert a következő pillanatban arra eszméltem, hogy a kocsisajtói halk kattanással becsukódnak, és akkor az olaszok már bent ültek, de most csendesebbek voltak, és a dagadék visszafelé lassabban vezetett.

A tóparton álltam, erre a régi éjszakára gondoltam, és közben összereztem, mert hűvös lett, egyre hűvösebb lett ezen az estén.

A női strand irányából még mindig ugyanaz a zene jött, másodszor vagy harmadszor játszották le ugyanazt a számot, vagy lehet, hogy már csak a fejemben szólt, mert ha valami belement, akkor egy ideig benne maradt a fejemben, egyre mondogattam, egyre csak ismételtettem magamban, hogy affacciati alla finestra, affacciati alla finestra, de már nem a feleségem ablakát néztem, hanem a női strand környékét a párás levegőn át, mivel az előbb, mikor eszembe jutottak az olasz vendégek, a tó felé fordultam, és megpróbáltam kideríteni, hogy a zene honnan jön, de hiába meresztettem a szemem, hiába hegyeztem a fülem, nem tudtam rájönni, a megmozduló szél hol erre, hol arra tologatta a hangot, és vele együtt a párát is, mely a tó fölé emelkedett, a levegő ugyanis gyorsan hűlt, és a langyos víz párologni kezdett, ez pedig olyan volt, mintha égne, mintha a tó vize láng nélkül, fojtva égni kezdene.

Egy ideig a füstölgő vizet figyeltem, aztán megint a ház felé fordultam, hogy megnézzem, ég-e még a villany abban a szobában, ahol a feleségemmel dugni szoktam.

Már nem égett, sötét volt mindkét hálószoba ablaka, a földszinten is sötét volt, koromsötét volt az egész házban.

Zsebbe dugott kézzel megindultam arra, amerre a kocsimat hagytam, és közben arra gondoltam, milyen jó, hogy kibírtam, milyen jó, hogy nem mentem be, mert ha bementem volna, akkor vesztettem volna, így vagy úgy, de mindenképp csak vesztetni tudtam volna, vagy a feleségemet, vagy a farkamat, de az is lehet, hogy mind a kettőt elvesztettem volna, így viszont, hogy nem mentem be, mégiscsak győztem, mert kibírtam, nem szegtem meg a szabályt, erős maradtam, bizonyos tekintetben az igazságnál is erősebb, gondoltam.

Lassú, nyugodt léptekkel mentem a víztorony felé, ahol a kocsimat hagytam, és azt éreztem, hogy a zsebbe dugott kezeim ökölbe szorúlnak, ugyanúgy ökölbe szorúlnak, mint az olasz csatároknak, ha gólt rúgnak.